

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

518

Vragen van het lid **Vedder** (CDA) aan de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening over *de ondersteuning van gemeenten bij de beleidsvorming van het woonwagengebeleid* (ingezonden 25 september 2024).

Antwoord van Minister **Keijzer** (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) (ontvangen 11 november 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 313.

Vraag 1

Kunt u in kaart brengen hoeveel gemeenten tot nieuw woonwagenge- en standplaatsenbeleid zijn gekomen sinds het nieuwe beleidskader er in 2018 is gekomen, en hoeveel gemeenten dit nog niet hebben?

Antwoord 1

Sinds 2018 wordt in opdracht van het Rijk iedere twee jaar een herhaalmeting naar het aantal woonwagengestandplaatsen uitgevoerd. Onderdeel van de herhaalmeting is een enquête onder alle Nederlandse gemeenten. Hierin worden ook vragen gesteld over het gemeentelijk beleid. In de meest recente herhaalmeting, uit 2023, hebben 273 gemeenten de vragen beantwoord.¹ Hiervan gaf 38% van de responderende gemeenten, dat zijn 105 gemeenten, aan specifiek beleid te hebben geformuleerd ten aanzien van woonwagengestandplaatsen. Van deze 105 gemeenten gaven 12 aan hun beleid voor 2018 te hebben geformuleerd, de overige 93 gemeenten gaven aan dat in of na 2018 te hebben gedaan.

Vraag 2

Kunt u in kaart brengen wat de voornaamste redenen van gemeenten zijn om niet te voldoen aan de taakstelling? Hoe vaak spelen capaciteitstekorten bij gemeenten en een mogelijk gebrek aan kennis van de doelgroep een rol hierin?

Antwoord 2

Het Beleidskader gemeentelijk woonwagenge- en standplaatsenbeleid geeft aan op welke wijze gemeenten invulling kunnen geven aan de mensenrechtelijke uitgangspunten.² Het biedt bouwstenen die gemeenten kunnen gebruiken om

¹ Kamerstukken II, 2023/2024, 32 847, nr. 1107

² Kamerstukken II 2017/2018, 34 775 VII, nr. 70

invulling te geven aan het gemeentelijke huisvestingsbeleid voor woonwagewoners. Het is uiteindelijk aan gemeenten om hier invulling aan te geven en heeft dan ook niet vanuit het Rijk een verplichtend of taakstellend karakter.

Uit de herhaalmeting uit 2023 blijkt dat bijna 100 gemeenten concrete plannen hebben om in de komende jaren nieuwe standplaatsen toe te voegen.³ In totaal hebben deze gemeenten plannen om 1028 nieuwe standplaatsen te realiseren tot het jaar 2030. Dat neemt niet weg dat het aantal standplaatsen sinds 2018 slechts zeer gering is toegenomen. De redenen die gemeenten geven zijn enerzijds de algemene knelpunten die bij de woningbouw spelen, zoals het tekort aan locaties, het capaciteitsgebrek binnen gemeenten en lange bezwaarprocedures. Deze gelden ook voor woonwagens en woonwagenstandplaatsen. Anderzijds vraagt de realisatie van standplaatsen om specifieke kennis, deze is bij lang niet alle gemeenten aanwezig. Ook geven gemeenten en corporaties aan dat de kosten van standplaatsen en woonwagens relatief hoog zijn, onder andere door het relatief hoge grondgebruik en hoge afschrijvingskosten.

Vraag 3

Welke rol ziet u weggelegd voor de landelijke overheid bij het komen tot lokaal woonwagen- en standplaatsenbeleid? Zou u inzichtelijk willen maken hoe de regiefunctie van het Rijk wordt ingevuld?

Antwoord 3

Het Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid is het uitgangspunt van het woonwagenstandplaatsenbeleid van de landelijke overheid. Op verschillende manieren heeft het Rijk de afgelopen jaren gemeenten ondersteund in het formuleren van nieuw woonwagenstandplaatsenbeleid en het realiseren van nieuwe standplaatsen. Via het kennis- en ondersteuningsprogramma «Lokaal woonwagenbeleid» van Platform31 is veel kennis ontwikkeld en verspreid onder gemeenten. Met financiële ondersteuning van het Rijk heeft de VNG een Wegwijzer Woonwagenstandplaatsenbeleid ontwikkeld, waarin concrete handvatten voor gemeenten staan. Daarnaast hebben gemeenten voor de realisatie van nieuwe standplaatsen een beroep kunnen doen op de regeling Huisvesting Aandachtsgroepen. Bijna 700 aanvragen voor een bijdrage voor een nieuwe standplaats zijn gehonoreerd. Aan deze toegekende aanvragen is een realisatietermijn gebonden om daarmee een versnelling in de bouw te stimuleren. De herhaalmetingen van 2021 en 2023 zijn vanuit het Rijk naar gemeenten gestuurd waarbij gemeenten gewezen is op het belang van de realisatie van nieuwe standplaatsen om vraag en aanbod beter in evenwicht te brengen. Woonwagewoners maken tevens onderdeel uit van de aandachtsgroepen onder het programma «Een Thuis voor Iedereen». Het ministerie heeft gemeenten gevraagd een woonzorgvisie uit te werken om de behoefte van aandachtsgroepen in kaart te brengen. Met het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting wordt de woonzorgvisie onderdeel van het verplichte volkshuisvestingsprogramma.

Vraag 4

Hoe beziet u het feit dat gemeenten zich genoodzaakt voelen dure externe bureau's in te huren om deze problematiek aan te pakken?

Antwoord 4

Sommige gemeenten maken gebruik van intermediaire organisaties voor de exploitatie en het beheer van de woonwagenlocatie. Dat kan verschillende redenen hebben, zoals het gebrek aan capaciteit of kennis. Zoals ook in het beleidskader staat, ontslaat dit de gemeente en de beheerder er niet van om de bewoners inspraak te geven en met hen te overleggen over zaken die betrekking hebben op hun woonwagenlocatie en het woonwagenbeleid in het algemeen.

³ Kamerstukken II, 2023/2024, 32 847, nr. 1107

Vraag 5

Op welke manier en op welke onderdelen gaat u gemeenten ondersteunen en faciliteren op het gebied van de huisvesting van de woonwagenbewoners en samenhangende actuele problematiek?

Antwoord 5

Ik zal gemeenten blijven ondersteunen bij de huisvesting van aandachtsgroepen, waaronder woonwagenbewoners. Ik kijk daarbij ook naar de financiële ondersteuning die het Rijk aan gemeenten geeft voor woningbouw. Het door het Ministerie van VRO gefinancierde kennis- en ondersteuningsprogramma van Platform31 biedt gemeenten veel informatie over de uitvoering van beleid, zoals het opstellen van een behoefteonderzoek en toewijzing.